

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre.....	16 kor.
Negyedévre.....	4 «
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre.....	20 kor
Negyedévre.....	5 «
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre.....	24 kor.
Negyedévre.....	6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 11.

A magyar kultúra gyásza.

(—a.) A kőzkocsi kerekei huszonegy óra óta dübörögve rohannak a sweizi és tiroli havasok alatt drága terhükkel, kiért itthon Szent László városában búsan kongnak a harangok, hirdelve az egyházmegye gyászát.

Méltán is ölt gyászt érte az egyházmegye, melynek apostoli lelkü főpásztora volt, de nem elég az arra is, hogy a magyar géniusz, s az igazi magyar kultúra minden hivatott tényezője részvétellel kísérje annak a gyászos gözkocsinak a magyar hazá felé való robogását.

Nem hiába Árpád-kori magyar nemzeti családnak volt tagja, szíve a magyar föld népéért, a magyar föld népének boldogulásáért, kulturájáért dolgozott legjobban, áldozatának java részét a magyar kultúra oltárára tette.

Mint szepesi püspök nemzetiségi vidéken működött, hiveinek nagy többsége német és tót ajku volt. A magyarság erősödését nem ellenszenves, elnyomásra irányuló politikával művelte, hanem a kultúra terjesztésének békés fegyvereivel.

A nemzetiségi vidékeken iskolákat állított, hogy legyen módjuk és alkalmuk elsajátítani a magyar nyelvet s legyen ezen iskolák őrhelyei és terjesztői a magyar szellemnek.

Lőcse, Poprád, Lokca, Müllesbach, Srábóc, Szepes-Sümegeh, Landek, Kis-lomnicz, Buzsóc, Nádasd, Pruszek, Szt. Erzsébet és Liptószentmiklós iskolái az ő áldozatkészségének köszönik létüket.

Említettük már, hogy mint a Szent László társulat elnöke kiváló gondot fordított a bukovinai, moldvai és romániai magyarok támogatására, erősítésére. Itt is az iskolák útján akarta megtartani magyarságukban odaszakadt véreinket. A bukaresti magyar iskola az ő áldozatkészségéből épült. Megirtuk azt is, hogy papokat és tanítókat neveltetett számukra s ehhez kieszközölte a magyar kormány támogatását is.

Arra is sokan fognak még emlékezni, hogy hat esztendővel ezelőtt fáradságos nagy utat tett, hogy személyesen kereste fel a Romániában lakó magyarokat és hogy meglátogassa iskoláikat.

Azt azonban kevesen tudják, hogy ezen utazása miatt diplomáciai konfliktus keletkezett a romániai kormány és a mi kormányunk között, amelyet csak Széll

Kálmán akkori miniszterelnökünknek erélyes és tapintatos fellépése simított el, de e konfliktus miatt Szmrecsányi püspöknek abba kellett hagynia további romániai utját.

Mint váradi püspök az első esztendőben egytől egyig átnézte az egyházmegyéje iskoláiról szóló összes jelentéseket. Amint a jelentésben azt olvasta, hogy itt vagy ott ez vagy az a felszerelés rossz vagy hiányzik, feljegyezte egy papirosra s rögtön megrendeltette saját költségén a Sz. István társulatnál. A tanító vagy plébános csak bámult, mikor Budapestről megkapta a felszerelést anélkül, hogy ő kérte vagy megrendelte volna. Ez a számla az első esztendőben 37,000 koronára ment.

Egyházmegyénkben is több helyen állított új iskolát és fejlesztette a régieket. Jellemző az egyik eset, Bihar-Fegyvernek lakosai betelepített tótok, kik lassan magyarosodnak ugyan, de iskolájuk nem volt megfelelő, tanítójuk is régi ember volt. A püspök új iskolát épített nekik, melyhez a lakosságnak is hozzá kellett volna járulnia a törvényben előírt kézi és írás napszámmal, vagy megváltani azt. Nagyon szegények lévén az sem telt tőlük. Mikor ezt jelentette a püspöknek a plébános, elengedte nekik, de kikötötte, hogy abban az új épületben aztán csak a magyar szónak legyen helye, csak a magyar himnusz visszhangozzék benne.

Tanügyi alkotásainak koronája a már tető alatt levő új tanítóképző, melyre negyedmillió koronát áldozott. Megnyitását már nem érthette meg. De ez a valóságos és hazafias szellem, mely benne honolni fog s amelynek az abból kikerülő népnevelés hirdetői lesznek. — Szmrecsányi püspöknek a magyar kultúráért lelkesülő és áldozó nemes szívét és fenkölt gondolkodását fogják hirdetni beláthatatlan időig.

A holttest megérkezése.

A magyar katolikus egyház nagy halottjának porhüvelyé tegnap reggel óta már utban van haza, hogy a szeretett anyaföldben nyerjen csendes pihenést. A holttestemetek az elhunyt testvére, Szmrecsányi Lajos segédpüspök és Brém Lőrinc egyházmegyei aljegyző kísérik. A holttest bebalzsamozása jól sikerült. Az Istenben boldogult egyházfő püspöki ornátusban nyugszik a nehéz, masszív ércoporsóban. Arcvonásai nyugodtak, de a sok szenvedés nyomokat hagyott a jószágos arcon.

A holttest holnap, csütörtökön délután háromnegyed 4 órakor érkezik meg s a káptalan tagjai s az alsóbb papság kivonul a vonat érkezéséhez.

A hatóság megvizsgálja a koporsót, s a kísérő hivatalos iratokat, mielőtt a káptalan a holttestet átvénné. A koporsót a gyorsáru-raktár előtt hozzák ki a pályaudvarról s az elhunyt püspök négy lova által vont gyáskocsira helyezik. A gyászmenet a Múzeum-uton keresztül vonul a rezidenciába, az összes harangok zúgása mellett.

A holttestet a székház nagy dísztermében helyezik ravatalra, pálmák és virágok közzé, égő gyertyákkal környezve.

A ravatalra helyezés után délután 5 órakor a koporsónál halotti officium lesz, melynek végzetével 6 órától 8 óráig megnyitják a halottas termet a közönség részére, hogy megtekintse s utólszor láthassa az elhunyt egyházfejedelem jószágos arcát. A ravatal előtt imázsámoly lesz felállítva, amelyen a papság felváltva imádkozik.

Samassa bibornok érkezése.

Már említettük, hogy az elhunyt püspök régi kebelbarátja Samassa József bibornok, egri érsek tudatta a gyászoló káptalannal, hogy halóporaiban is szeretett barátját ő temeti.

A bibornok ma, szerdán este 7 óra 8 perckor érkezik s kíséretében jönnek Párty Sándor szepesi püspök és a bibornok titkárja: Kriszton Endre. A vasut állomásnál Fetser Antal felsz. püspökkel élén, a káptalan tagjai és a papság fogadja.

Samassa bibornok titkárjával, valamint Párty püspök a rezidenciába szállanak.

A palota kapujánál, a bibornok főhercegi rangjához képest, katonai diszörség áll, itt időzése alatt.

A temetés.

A holttest temetése, illetve beszentelése, miként annak idején b. e. Schlauch bibornoknak, a püspöki palota tágas kapualjában megy végbe. A gyászszertartást Samassa József bibornok, egri érsek végzi, Párty Sándor szepesi püspök s az esetleg még érkező püspökök és az alsóbb papság segédlete mellett.

A temetésen az egri káptalan képviselőiben Foltin János, Böhm János, Demkó György és Koncz Menyhért kanonokok; — a csanádi káptalan képviselőiben pedig dr. Várady Lipót Árpád c. püspök, miniszteri tanácsos lesznek jelen. A jászóvári premontrei kanonokrend szintén küld képviselőt a temetésre.

Bihartüredről telefonon azon értesítést vettük, hogy dr. Radu Demeter nagyváradai és Hosszu Vazul lugosi gör. sz. katolikus megyés püspökök, dr. Várady L. Árpád c. püspök, miniszteri tanácsos és dr. Hoványi Gyula jogtanár a temetésen résztvesznek s szerdán reggel indulnak Biharfüredről Nagyváradra.

A gyászéneket a megerősített székes-egyházi énekkar énekli.

A beszterelés *penteken* délelőtt háromnegyed 9 órakor veszi kezdetét,

A beszterelés után a gyászmenet a székes-egyházba vonul, ahol a requiemet szintén Samassa József bibornok tartja.

A requiem és feloldozás után megindul a gyászmenet Muzeum-utcán át, a katonai zenekar gyászindulójának hangjai mellett, a diszben kivonult katonaság sorfala között a vasut állomáshoz.

A holttestet a vasuti állomáson, a posta-épület előtti belső térségen utolszor beszterelik s a készen álló waggonban helyezik el és olomzárral látják el.

A holttest Héthársra vasárnap reggel 7 óra 38 perckor érkezik s innét kocsin szállítják Sáros-Darócra, ahol hétfőn délelőtt 10 órakor lesz a temetés s boldog emlékü püspökünk drága hamvait a család sírboltjában helyezik csendes pihenésre, elhunyt ősei mellé.

Sáros Darácson a temetési szertartást Fischer-Colbric kassai püspök vezzi.

A káptalan gyászjelentése.

A megrendítő gyászest alkalmából a nagyvárad káptalan által kiadott gyászjelentést az egyházmegyei hivatal tegnap küldte szét. A gyászjelentés szövege a következő:

A nagyvárad latin szertartású székesegyházi káptalan és az egyházmegye papsága mélyen megszorodott szívvel, de a látogatásában is imádkandó isteni gondviselés szent akaratán hittel, bizalommal megnyugodva jelenti, hogy nagyméltósága és főtitelendő szmrecsányi Szmrecsányi Pál nagyvárad latin szertartású megyéspüspök, ő császári és apostoli királyi felségének valóságos belső titkos tanácsosa, hittudor, a magyar főrendiháznak, Biharvármegye törvényhatósági bizottságának tagja stb. folyó 1908. évi augusztus hó 8 án este háromnegyed 8 órakor épületes megadással viselt hosszabb gyöngékedés és egy napi súlyos betegség után, életének 68-ik, áldozópapságának 40 ik, püspök-

ségének 17-ik, várad püspökségének 6-ik évében St. Moritz-Bad-ban (Svájcbán) a betegek szentségeivel ellátva az Urban csendesen elhanyt. A boldogultnak tetemei f. hó 13-án Nagyváradra érkezvén 14-én reggel háromnegyed 9 órakor fognak a püspöki palotában beszterletni s a székesegyházban folytatólag tartandó szentmiseáldozatok bemutatása után Sáros-Darácra szállítatni s ott a boldog föltámadás reményében 17-én, hétfőn délelőtt 10 órakor a családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni. Halálával az egyházmegye mélyen veszteség érte; hálánk, tiszteletünk és szereteünk kíséri sírjába; ez érzelmek közt emléket állandó hűséggel ápolva imádkozunk érte. Nagyvárad, A908. augusztus 10. Az örök világosság tényeskedjék neki! Nyugodjék békében!

A király részvéte.

A gyászhir vétele után a káptalan azonnal táviratban tudatta király ő Felségével az egyházmegye mélyen gyászát.

Ő Felsége kabinet irodájától tegnap a káptalan a következő részvét sürgöny érkezett:

Ő cs. és apostoli királyi felsége Szmrecsányi Pál nagyvárad püspök ő Nagyméltósága elhunya alkalmából mély rőszvétét kifejezni méltóztatott.

A részvét sürgönyök.

Halommal érkeznek folyton a részvét sürgönyök az egész országból, sőt a külföldről is a káptalanhoz.

Tegnap *Vaszary* Kolos hercegprimás szintén táviratban fejezte ki részvétét.

Ujabbán a következő részvét sürgönyök érkeztek:

Főpásztoruk elhunya mélyen megrendített. Méltóztatassék őszinte mély részvéteket fogadni.

Csáky Károly, váci püspök.

Mély fájdalommal vettük halála híret kegyes főpásztorunknak, egykori felejtetlen kartársunknak, kinek az egyház és haza körül

szerezett elévülhetlen érdemei a jók szívében állandó emléket biztosítanak.

Az egri főkáptalan.

Istenben boldogult főpásztoruk elhunya feletti gyászukban kegyeletes emlékezéssel és a fiui szeretet fájdmával együtt érez

a szepesi káptalan.

Egyházukat és a hazát ért nagy veszteség fölött igaz részvétét nyilvánítja a főrendiház elnöke

gr. *Desseuffy* Aurél.

Mély megilletődéssel értesülök a lésujtó gyászhirről, mely Szmrecsányi Pál püspök halálával az egyházmegye, a főtitelendő káptalan és városunkat érte, melynek az Istenben boldogult szerető hű fia volt. Fogadja a főtitel. káptalan legmélyebb részvételem kifejezését.

Rimler Károly, polgármester.

Részvét-táviratokat küldtek még a többek között:

Fehér Ipoly pannonhalmi apát, a csanádi székeskáptalan, *Lukács* György volt kultuszminiszter, báró *Gerticzy* Félix, *Luger* Valér jászói főnök, *Medics* Nándor budapesti lazarista rendfőnök, az irgalmas nővérek nevében is, *Mihályfy* Ákos a Pázmány egyesület alelnöke.

A koszorúk.

Tegnap érkezett az első koszorú, amelyet a főrendiház nevében küldött az elnök.

Biharvármegye hatalmas koszorút küld, a megye színeiből összeállított szalaggal.

Nagyvárad város koszorujának szallagja pedig a város színeiből lesz összeállítva.

A Nagyvárad Katholikus Kör koszorujának széles fehér szalagján >Feledhetlen Védőjének — A Nagyvárad Katholikus Kör felírás van.

A Kath. Kör részvétirata.

A Nagyvárad Kath. Kör. elnöksége, a választmány határozatához képest a következő részvétiratot intézte a káptalanhoz:

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Benyomások az angol társas életről.

— Felolvasás, melyet a biharfüredi 1908. aug. 8-diki Cárán-estélyen tartott Dr. Horváth Jenő. —

Ma különösen hazánkban, de egész Európában is általános érdeklődés az angolság hazája, intézményei és társas élete iránt. Egy pillanata megállít a gondolatmenetben, hogy hazánkat és Angliát Európától megkülönböztetnem és alkalmat ad egy vázlatos bevezetésre. A briteket a csatorna tényleg megövtá attól, hogy az európai nagy fajok harcába ártásuk magukat és a királyság kezdetétől a magyarságnak is életelve lett, hogy függetlenségét valamennyi káros hatás ellen biztosítani törekedjék. Csak az a különbség, hogy a mi hazánk a hosszú harcok után is oly kicsiny maradt, mint ezer éve volt, hogy a merre föld van és a merre emberek élnek, mindenütt leng a szélben a brit lobogó és a reggeli dobpergés örökké tart a földteken a teveszörkabátos angol katonák kaszárnyái előtt.

Most visszatérünk az utra, melyen hazánk-ból Angliába egy nagyobb és lüktetőbb élet szemtanuiként érkezünk. Németországban egy-

mást fogják érní a nagy városok. Frankfurtban Goethe szülőháza előtt fogunk állani, Cölnben elfogódva ülhetünk a dóm padjaiban; Elsőssban vadregényes völgyek és a csatamezőkön újra tülekedő élet fognak váltakozni és talán fel is lélegzünk, mikor a német D-vonatokat a hosszú belga express, a porosz sipkát a latin követi. Szédítő gyorsasággal rohanunk át az Ardennek alagutjain és mélyen zöldelő völgyeinek lapos fedelű házaí fölött. A nagy városokban hova-tovább erősebb lesz a munka, több a gép és gyorsabb és egyre szótlaabb az ember. Szágulva ereszkedünk alá az ocean felé és vonatunkból néhány lépés a fehér hajóra visz. A mint az ostendei korzó előtt elhaladunk, egyszerre ezer kéz int felénk. Mindenki felkél a hosszú nyári szébből és a legszótlanabb angol is szürke sipkáját levéve visszaint. Dóvertől angol földön visz tovább utunk, ott már örökké párás a levegő és föld a fű, legtöbb a gép és legszótlanabb az ember. Mezők és házak egymást váltogatják és alig vesszük észre, hogy a látóhatárt kémények lepik el. London utcái fölött három emeletnyi magasságban száguld velünk a gép. A kis állomásokat, melyeken a vaslépcsőkön feljutó közönség a helyi vonatokat várja, csak a váltók csatánásáról ismerjük meg és egy vashálózatba

jutunk, mely a Themzén átvezet. Alattunk vitorlás hajók járnak, két oldalt pedig hatalmas perspektiva nyílik a hétmillió város arányai-val. Az állomás perronján száz és száz fehérkőpenyes hordár vár reánk; karba tett kezekkel mozdulatlanul állnak egymás mellett és nemsokára megcsendül az ablakon át az angol ember egyszerű beszédmodora: >Jó napot uram, megengedi, hogy lesegitem podgyászeit?< Mikor elhelyezkedünk a kétkerekű kocsiban, a huszadik ezer körül járó számot az öles rendőr följegyezi magának és gyors tempóban indulunk London színe felé.

Anglia Skóciával és Irországgal együtt is kisebb hazánknál, de a századok óta élvezett békés fejlődés hatalmas gyarmatbirodalom központjává tette. A világ egyik fele közvetlenül engedelmeskedik, a másik felét pedig a páratlan siker titkai érdeklik. Talán nem lesz érdektelen, ha egy távolabbi nézőpontból néhány tekintetet vetünk arra a társadalomra, melynek barátai és ellenségei e — kettő mindig közelebb áll egymáshoz, mint a negatív szemlézők, — a világ minden részében találhatók.

Első és leginkább szembetűnő benyomás hogy az angol társadalom nem egységes. Egy angol professzor ösmerősöm nem egyszer büsz-

A hatóságilag díjmentesen engedélyezett **VEGELADÁS** még mindig tart: Elsőrangú mütermeiben ugy

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházában angol kosztümök, mint francia ruhák rendkívül olcsó

hol az összes cikkekben raktáron levő órási készlet minden elfogadható árban lesz kiárustva. **á r b a n elvállaltatnak.**

Főtisztelendő Káptalan!

Kegyelmes főpásztorunk és védőnk elhunyt a katolikus körünknek is fájdalom és szomorúság napja.

Főpásztorunk szíve magához ölelte egyesületünket; bölcsessége átlátta fontos missióját, apostoli szavaival nem egyszer buzdított s őszinte óhaja vala: Katolikus Körünk s tevékenységünk fejlesztése.

Szeretét, hozzánk való kegyes vonzódását, drága emlékként őrizzük, benső imánk mellett, hogy az Ur Jézus a mi felejthetetlen védőnk lelkét zárja szentséges Szívébe s szenvedéseit jutalmazza örök Szeretetével.

Fájdalmunkat s szomorúságunkat mély tisztelettel fejezzük ki a főtisztelendő Káptalan előtt.

Nagyváradon, 1908. augusztus 10-én tartott rendkívüli vál. ülésünkben.

Dús László,
világi alelnök.

Dr Imrik Gusztáv,
titkár.

A nagyváradai Katolikus Kör a temetésen leendő részvételre a következő felhívást intézte a Kör tagjaihoz:

A nagyváradai Kath. Kör igazgató-választmányának megbízásából tisztelettel kérem föl az egyesület tagjait, hogy elhunyt szeretett főpásztorunk és Védőnk, dr. Szemrecsányi Pál megyéspüspökünk temetésén f. hó 14-én, pénteken reggel háromnegyed 9-kor impozáns számban jelenjünk meg. Nagyvárad, 1908. augusztus 11-én. dr. Imrik Gusztáv egyleti titkár.

A káptalan ülése.

A nagyváradai I. szert. káptalan tegnap tartott ülésén megválasztotta a helynököt, amelyről lapunk más helyén emlékezünk meg.

A káptalan ülésén a káptalan jelenleg itthon levő tagjai, *Andrássy János* és *Bognár István* kanonokok kivételével mind jelen voltak. A távollévő *Belopotóczy Kálmán* tábori püspök és dr. *Fraknói Vilmos* c. püspök a nagy távolság miatt nem jöhettek el a választásra.

Ugyanezen káptalani gyűlésen választották meg a káptalan részéről a püspöki javak gondnokául dr. *Karsch Lillion* és *Spett Gyula* kanonokokat.

Osztrák miniszterek kitüntetése. A hivatalos lap mai száma arról ad hírt, hogy a király dr. Fiedler Ferenc osztrák kereskedelemügyi miniszternek, dr. Ebenhoch Alfréd földművelésügyi miniszternek, dr. Gessmann Albert közmunkaügyi miniszternek, Prásek Károly miniszternek és Georgi Frigyes osztrák honvédelmi miniszternek a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

Városi közgyűlés.**A közgyűlés tárgysorozata.**

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága holnap, csütörtökön tartja augusztusi közgyűlését.

A polgármesteri jelentés kapcsán, mint irtuk, a polgármester-helyettes bejelenti dr. *Szemrecsányi Pál* megyéspüspök elhunytát s javaslatot tesz, miként adjon kifejezést a törvényhatóság részvételének a gyász eset alkalmából.

Előterjesztést tesz a tanács arra nézve, hogy a városi kölcsön, kötvények kibocsátásának s ezen kötvények adó-, bélyeg- és illetékmentességének kedvezményét a törvényhatóság feliratban kérje.

Tárgyalásra kerül Rimanóczy-utca építési vonalának megállapítása. Ezen előterjesztésre felhívjuk a városatyák figyelmét, mert a tervbe vett utcavonal még jobban elcsufítja az utcát és még jobban elzárja a kilátást, mint jelenleg van.

Bemutatja a tanács az asztalt-járdák készítésére kötött szerződést s ezzel kapcsolatosan Balogh Döme indítványát, a járdák időelötti készítésének beszüntetésére vonatkozólag.

Ki van tűzve harmadizben a várad-velencei plébánia r. kath. plébánia nevében álló földterület kártalanítása. Nem tudjuk, hogy kerül ez a kérdés most a közgyűlés elé, mikor a törvényhatóság már végleg határozott a kártalanítás

ügyében, sőt már felebbezés is lett beadva a közgyűlés határozata ellen.

Ez alkalommal kerül tárgyalásra a Beöthy Ödön- és Körözs-utca járdáinak ügye is.

A tárgysorozat különben a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1908. évi augusztus hó 13-ik esetleg következő napján mindenkor d. u. 3 órakor a városház tanácstermében tartandó ülésén a következő ügyek fognak tárgyalatni.

1. A polgármester jelentése az előző havi közigazgatási állapotról.

2. A tanács javaslata a magyar országgyűlési képviselőházhoz és a pénzügyi kormányhoz a Pozsony, Zágráb és Fiume városok részére előterjesztett törvényjavaslattal megadni szándékolt községi kölcsönkötvény kibocsátási s ezen kölcsönkötvényekre adó, bélyeg és illeték mentességi kedvezmények Nagyvárad város részére leendő kiterjesztése iránt intézendő felirat tárgyában.

3. A tanács az 1.500.000 koronás kölcsön közjegyzői okiratba foglalt kötelezvényeit jóváhagyás végett beterjeszti.

4. A tanács javaslata a Rimanóczy-utca szabályozási vonalának megállapítása ügyében.

5. A tanács javaslata néhai Weisz Gábor és neje által tett 4000 koronás alapítvány tárgyában.

6. A tanács javaslata az Őr-utcai elemi leány iskolánál munka tanítónői állás szervezése iránt.

A tanács a gyalogjárdák készítésére a m. aszfalt r. t. kötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti. Ezzel kapcsolatos javaslata Balogh Döme t. h. bizottsági tag által a munkálatok beszüntetése tárgyában beadott indítványra.

8. A tanács javaslata dr. Halász Lajos és társai, dr. Adorján Emil indítványára a Körözs-utca, Beöthy Ödön-utca és Páris-utca kövezése ügyében.

9. A tanács előterjesztése Schenker Mihály bérletmeghosszabbítási iránti kérvényére.

10. Ugyanannak előterjesztése Zselavszku Sztóján bérletmeghosszabbítás iránti kérvényére.

11. A tanács javaslata az ügyvédi kamarával kötött csere szerződés jóváhagyása tárgyában.

kén említette, hogy ime alkalmam van látni egy országot, melyet tiszta demokratikus elvek kormányoznak, de mindig elfeledte hozzátenni, hogy a demokrácia és arisztokrácia fogalmak oly szoros egységet képeznek ott, mint az erő és anyag. Ki látta egyiket a másik nélkül? Az angol társadalom még inkább tagozott, mint az európai. Nem hiszem, hogy tévednék azzal a durva felosztással, hogy az angol társadalmat négy elem alkotja: az urak, a munkavezetők és munkások és a munkátlanosok. Csak egy példával kívánom megvilágítani a felosztást. Angliában háromféle elemi iskola van. Az elsőben három-négy ezer korona a tandíj és azok növendékei az egyetemre kerülnek, ezerholdas birtokból élnek, gazdag apátságok tulajdonosai katonatisztek, bírák és professzorok; a másodrendű iskolákban ötven-száz korona tandíjért nevelik a műszaki pályákra készülőköt, a kereskedőket és iparosokat, kik az egyetemi műveltségtől elesnek; a harmadrendű iskolákat az ingyenes oktatást élvező milliók lepik el, és hogy a sor teljes legyen, egy újabb szám az, mely kenyér és munka nélkül London sikátoraiban lesi az arra tévedt idegent. az elsőrendű iskolák tanulója nem igen vizsgálzik és nem igen bukik.

Mindig tanul, de nem többet, mint amennyi időt egyébre tölt. Hat hónapig pihen és hat hónapig dolgozik. Munkáját kiválóan, három szempont irányítja; délalótt könyve fölé hajol, délután sportot űz, a hátra levő időben — engedelmeskedik. Várkastélyszerű iskoláját alig hagyja el, de szerzi legszebb emlékeit. Az idegen lelke is elfogódik, mikor a brit társadalom leggazdagabb fiait fehér papi öltönyeikben hosszú sorokban látja ülni a kápolna padjában; délután szólanul, de sohasem lankadó erővel százszor kísérli meg, hogy a labdával az ellenség kapujához közelebb kerüljön. Sokszor elesik és nem egy sáros térdből vörös csikban folyik alá a vér. Mikor tanulmányai végén az egyetem kancellárjának trónja elé járulnak, hogy a doctori rang jelvényeivel és jogaival felruhazza őket, mintha a régi Hellas athlétái jönnének és vennék el az olimpiadok pálmaleveleit, melyeket a többi iskolák növendékei soha nem érhetnek el, mert csak az első társadalmi osztály adja a gentlemant, a többi csak a man-t, a közönséges embert. Ez a hagyomány kiméletlenül széttagolja az egész angol társadalmat. Szíves hallgatóim bizonytalanság ismerik a legnagyobb angol politikusok neveit és azok között azé a dúsgazdag birményhami

gyárosét is, ki az egész birodalmat összetartó szálakat szorosabbra akarta fűzni, ki meghódította a burok hazáját és ma tíz éve megállapította a birninghami egyetemet. A nem rég elhunyt miniszterelnök betegsége idején magam is megfordultam főleg liberális politikusok körében és tanuja voltam egy kisebb vitának az új premier személye körül. Akkor Chamberlain nevének említésekor mosolyogva megjegyeztem meg ismerőseim, hogy ő nem végzett egyetemet.

Viszont van egy közös vonás, mi e társadalmi rétegeket sokkal közelebb hozza egymáshoz, mint az európai, sajátképen franciánemet demokrácia. E közös vonás az osztályoknak egymásra utalt voltából eredő összetartás érzete. Angliában mindenki dolgozik és a munka az első pillanattól lekötözi az idegen szemlélt. Munka a sport is, mert az emberi szervezet képtelen volna eltűrni az éghajlat viszonyosságait. A városok fölött nehéz füstfelhő ül és a ködfelhő csak dél felé száll fel, hogy a déli órákban ismét fátyolba vonja a vidéket. A londoni köd maga a legsajátságosabb valami. Néha ólomszürke felhőként ereszkedik alá, néha füsttel telítve sárgásbarna tömegként vándorol a házak fölött. De azért emberek és

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkit „Roche” eredeti csomagolását.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svjc)

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladozókat, éjjeli izzadást.

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárban. — Ára évenként 4. — korona.

12. A tanács Makai Imrével a baromväsártéren levő italmérési helyiségre kötött bérlet szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

13. A tanács javaslata Magyar József és társai által a vasuti állomossal szemben lévő áru bódék eltávolítását elrendelő határozat ellen beadott felebbezése.

14. A tanács előterjesztése Beczkay Artur volt vámfelügyelő ellen indítandó kártérítési perre vonatkozólag.

15. A tanács javaslata a vízvezeték kibővítése folytán v. velencei róm. kath. plébánia nevében álló 1082 öföldterület kártalanítása iránt III. ízben van kitűzve.

16—20. Köztérvéti ügyek.

21. Koch Gyuláné szül. Csonka Gizella kérvénye Nagyvárad város községi kötelekibe leendő felvétele tárgyában.

22—31. Szabadság iránti és fizetési előleg iránti kérvények.

Erről a törvényhatósági bizottság t. tagjait tisztelettel azzal értesitem, hogy a tárgysorozatba nevezett ügyiratok a közgyűlést megelőző napon bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1908. évi aug. hó 10.

Bordó Ferenc,
főjegyző.

Borzalmas villámcsapás.

Három halott, több sebesült.

A szombati orkánról érkezett hírek még mindég nem merítették ki teljesen az okozott károk és szerencsétlenségek számát. Legújabbban *Érkenéztől* kapjuk a hírt, mely az eddigiek szerint a szegedi nagy szerencsétlenség után következhetik.

Erkenéz közelében ugyanis a villám agyonkötött három embert és igen sokat megsebesített. Több gazdasági épületet megrongált, egyet pedig teljesen elhamvasztott a villám okozta tűz.

A megrendítő szerencsétlenségről tudósításunk a következő:

Szombaton reggel Érkenéz községből több

kocsik szakadatlanul egymást követik; széles ablakokon át derengő villanyfény ömlik száguldó vonatunkra a gyárakból, hol a világ legjobb cikkeket készítik. Nem tudjuk, a gépek zugása vagy a kocsik lármája, vagy az emelő daruk láncainak csörgése nagyobb-e a forgalom zajánál, mely a Themzén lefolyik. A hajók a kocsik alá állnak. A kocsik fölött gyalogjáró vezet, a gyalogjárók fölött a házak párkányai, azok fölött a vasut, a föld alatt a villany, gáz és csatornák vezetékain túl 30 méter mély ségben vakító fényes állomásokon szakadatlanul öntik az emberek százezreit a hosszú villámvonatok.

Vajjon nem ölné-e munka, ha a társadalmi osztályok nem osztályok fel egymás között a munka fajait? Ha nem volnának iskolák, melyekben borostyánnal benőtt falai közé soha sem jut a zaj és szőnyegszerűre nem nyitnák és préselnék az üde pázsitot; ha a gazdagok nem ontanák az erkölcsi és anyagi támogatást, London éhező gyerekeinek és ha a munkások az egész erkölcsi világrend lerontása helyett nem kopogtatnának üres óráikban ott, hol a hitnek és tudásnak melengető sugarait érezni tudják. Hiszen a szabad tanítás módszerei Angliában formálódtak és aratták a legnagyobb sikert. Itt egyedül; de itt a leg-tökéletesebben érvényesül az, a mit a demokráciához sorolhatunk. Az angol szóltanul megteszi köteleességét, de annál többel senkinek sem tartozik. A cseléd hat napon át dolgozik, de a vasárnapról a háziasszonynak kell gondoskodnia, mert akkor nincs üzlet, bérkocsi, vonat, akkor a szakácsné felölti kék selyem ruháját és a szobalány kerékpárján a laképnél hagyja a házat.

munkásember ment ki az érsemjéni szőlőbe, ahova *Fráter Béla* érsemjéni birtokos fogadta fel őket a kapás munkák végzésére. A munkások szombat délután 4 óráig minden feltartás nélkül végezték a munkát. Délután 4 órakor azonban egyszerre óriási vihar tört ki, ami a további munkát megakasztotta. Az égboltot sötét felhők borították s villám villámcsapást ért s szakadatlanul dörgött az ég. Óriási felhőszakadás tört ki, mely a munkásokat fedél alá kergette.

A munkások egy része a borházban keresett menedéket, hárman pedig névszerűnt: *Magda János, Sándor József és Stefán Demeter* a borház tornácára húzták meg magukat.

A gyilkos villám.

A munkások fedél alá jutása után nyomban teljes erejével tört ki a vihar. A munkások tekintettel az előrehaladt időre oszonnálni kezdtek. Eközben az eső oly sűrűn ömött, hogy a közeli fákat alig lehetett látni. A víz félelmetes zuhogásába az ég szakadatlan dörgése vegyült, mely rémössé tette az időt.

A nagy viharban egyszerre vakító fény cikázott s rá földrendítő dörgés következett. A villám a borházba csapott, mely azonnal lángban állott.

A borházban lévők rémülve futottak ki a szabadba az égő házból. A tornácra lévő emberek azonban nem követték őket, hanem *mozdulatlanul álltak* ott. A kimenekült embereknek társaik ottmaradása csak később tűnt fel. Ekör már a ház teteje lángokban állott. A tüzet látva *Magda Jánosnak* édesanyja odakiáltott a tornácra veszteglő fiához:

— János fiam, kelj fel onnan hamar, mert ég a pajta!

A megszólított azonban meg sem mozdult, mire a kimenekült munkások többször szólították őket. A három ember *Magda János, Sándor*

Szives hallgatónak két ellentétet mutattam im be az angol társas élet sajátosságaiból. Még csak befejezésként óhajtom össze foglalni mindazt az eltérő vonást, hogy sejteni engedjék mindezt a lapszéli jegyzetek, hogy mennyire kaleidoszkopszerű a sokkalta nagyobb világtársadalom élete. Az angol férfit küzdelemre és uralkodásra nevelik és nem volna tökéletes a nevelés, ha munka és pihenés, kimerülé és nyugalom, tudás és érzés olyan összhangot nem alkotnának, mint egy angol ember hihetetlenül gyermeki lelkében alkotni tudnak és ha nem követné őt mindenütt legjobb barátja, az oceánjáró lady. — Angliában szerencsés kéz egyesíti az ellentéteket. Ott nincs tultermelés a munkából, mert az angol áruk kitűnő voltak mellett korántsem egyetlen urai a világpiacnak; ott nincs tultermelés a szellemi munkából sem, mert az angol tudományosság koránt sem oly gazdag, mint a német; ott nincs tultermelés egy társadalmi osztályból sem, mert valamennyi érzi és értékeli az összetartozást és végül ha egy kissé különös is, azzal kívánom befejezni e hirtelen vázlatot, hogy Angliában legkevesebb a válpör, mert leányt és fiut egyforma kötelességgel hív az élet. Ugy is kívánom Önök elé állítani e társadalom vezéreleleit, a mint élő alakok összcnyomásaként magam is elképzelem. Egy Egy sima arcu ifjú látok lelki lelki szeméim előtt, ki szorgalmával és jellemével az egész világ ura lett és egy aranyzóke leányt, ki fejét az ifjú vállaira hajtva bátran szembe néz a tenger viharával.

József és Stefán Demeter nyitott szemmel mozdulatlanul ült az égő ház tornácán. A többszöri felszólítás után a munkások odafutottak s csak ekkor vették észre, hogy a villám mind a három társukat megölte.

A sebesültek.

A három halott látára leirhatatlan jelenetek történtek a munkások között. Az első zsidó bádtság után, melyet a szörnyű katasztrófa idézett elő, a munkások a borházba mentek és ott még három társukat találták. Ezek életben voltak még, de igen súlyos sebeket szenvedtek. Érdekes hogy a három halottal szemben az ajtó mellett állott egy munkás, ennek azonban az ijedtségen kívül más baja nem történt.

A szerencsétlenség híre és a segítségnyújtás.

A borzalmas szerencsétlenség híre pár óra alatt az egész környéket bejárta. Legelsőnek dr *Szirmay Ödön* orvos érkezett ki a helyszínére, ahol a három embernél már a beállott halált konstataálta. A sebesülteknél segínyt alkalmazott, azonban ez aligha lesz eredményes, mert a sérülések életveszélyesek.

Erkenéztől szintén hamar jutott el a szerencsétlenség híre. Lehetetlenség leírni azt a hatást, amit a hír előidézett. Az emberek között nagy rémület kapott lábra. Mindenki kétségbeesve futott vagy szekeren ment ki a szerencsétlenség színhelyére, hogy megtudja, vajjon nem-e az ő családtagját érte a szerencsétlenség.

A halottak és sebesültek hazaszállítása.

A helyszínre érkezett munkások siránkozása és jajveszékelése közben lassan megindult a hullák és sebesültek szekereken való elhelyezése.

Szivrendítő látvány volt ez, ami ezután következett. A szomorú menet az esti szürkületben csak szomorubbna látszott. Lassan haladó kocsisor, kisirt szemű munkásoktól kísérve késő este ért be Érkenéz községébe, ahol a község határában már összesereglett az egész község népe.

Itt meg kellett állani a gyászos menetnek. A három hullát szállító kocsit egyszerre három fiatal asszony rohanta meg, karjaikon kicsike gyermekeikkel. A kenyérkeresőktől megfosztott anyák keserves zokogással borultak férjeik holttestére, s valósággal önkivületi állapotban beszéltek a holtakhoz. Ez volt a legmegrendítőbb jelene a szerencsétlenségnek, mely mindenkinek könnyeket fakasztott a szemében. Majd eltávolították a szerencsétleneket a hulláktól s a gyászos menet megint folytatta útját haza . . .

A részvét.

Az óriási szerencsétlenség híre az egész vidéken óriási részvétet keltett. A részvét nagy megnyilvánulását fokozta még az is, hogy a három özvegyen maradt fiatal asszony kisgyermekeikkel minden támasz nélkül maradt s igen szegények.

A kár.

A villám porrá égette a borházat az összes felszerelésekkel együtt. Leégett a pajta is, mely szorosban a borház mellett volt. Az épületekben és felszerelésekben a kár meghaladja a 6000 koronát.

UJDONSÁGOK.

Fetser Antal káptalani helynök.

Szent László árvására jutott egyházmegyéjének van már ideiglenes kormányzója Fetser Antal felszentelt püspök személyében, kit a káptalan tegnap helynökévé választott.

Az egyházi törvények értelmében ugyanis a főpásztor halála után a székes káptalanra száll át az egyházmegye kormányzásának joga és kötelessége; de azt testületileg nem gyakorolhatja a káptalan, hanem ennek gyakorlására helynököt kell választania még pedig a halálhír vételétől számított nyolc nap alatt.

Mint hogy a váradi beszentelés után a káptalan tagjai közül többen elutaznak Sáros-Darócra, hogy a temetésen részt vegyenek, mire pedig visszakerülnek, eltelik a nyolc nap, azért a káptalan már tegnap megválasztotta helynökét.

Természetes hogy választásuk arra esett, ki megboldogult főpásztorunknak is helyettese volt, ki az ő betegsége alatt helyette és nevében éveken át kormányozta az egyházmegyét.

Az egyházmegyének mélyeséges gyászában kétségkívül nagy megnyugvásul szolgál, hogy az új főpásztor beigtatásáig Fetser püspök lesz kormányzója, kinek nagy adminisztratív tehetsége, tapasztalata, tudása és erélye mindenki előtt ismeretes s kinek elfogulatlan, pártatlan ítélete előtt készségesen hajlik meg mindenki.

Az egyházmegye papsága köszönettel tartozik e választásért a káptalannak, mely kiváltságos hatalmát Fetser püspökre ruházta.

* **Szmetka György temetése.** Tanügyünk érdemes, veterán bajnokának Szmetka Györgynek tegnap délelőtt ment végbe a temetése. A páratlan népszerűség és szeretet, mely a derék férfit életében körülvette, halálóságánál is megnyilvánult. Nemcsak a városrész, hanem az egész város megkapó részvétellel kísérte el utolsó útjára az elhunytat. A hatalmas és spontán megnyilatkozott részvétellel utoljára róttá le elismeréssel Váradvelence polgársága Szmetka Györgynek azokért a becses érdemekért, melyeket városunk kulturája s a mostoha városrész közművelődési és közgazdasági haladása érdekében szerzett. A temetés d. e. 10 órakor kezdődött és gyászpompával ment végbe. Városunk notabilitásai közül megjelentek a gyászháznál: Fetser Antal felsz. püspök, Horváth Boldizsár kassai főgimnáziumi igazgató, Károly Irén, Kiss Kolos prém. tanárok, Lencsés I. prém. plébános a városi hatóság dr. Istvánffy István vezetésével, a Bihar megyei tanító egyesület tagjai testületileg, élükön Szirmay s tanfelügyelővel, a váradvelencei Polgári Kör dr. Moskovits Miklós vezetésével, a törv. hatósági bizottság: Szokoly Tamás, dr. Tóth Ferenc, dr. Kazay, Hoványi, Ullmann Izidor által volt képviselve. A halotti szertartást Halász Gyula végezte segédlettel. Ezután a Bihar megyei tanító egyesület dalárdája adott elő gyönyörű összhanggal néhány gyászdalt, végül pedig Horváth István képezdei tanár bucsuztatta az elhunytat szép beszéddel. A halottaságtól a virágokkal elárasztott koporsót óriási tömeg kíséretében a váradvelencei templomba

vitték, hol azt beszentelték, mialatt újból a tanítói dalárda énekelt. Innen megindult a hosszú menet a váradvelencei r. kath. temetőbe, hol az elhunytat a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

* **A vármegye lobogói.** A vármegye lobogói már meglehetősen avult állapotban vannak. Némely helyen a lobogók olyanok, hogy szégyenlik kitűzni egyes alkalmakkor. Most az alispán elrendelte, hogy az összes főszolgabírák tegyenek jelentést arról, hogy a lobogók milyen állapotban vannak. A jelentések be is érkeztek már. Ezek szerint Beél, Derecske, Mezőkeresztes és Cséffa járások kivételével új lobogókat kérnek a főszolgabírák. Rá is fér egyes helyekre a kicserélés, mert bizony némely helyen úgy nézett ki például a gyászlóbobogó, mintha valami portörölt tettek volna ki szellőztetni.

* **Czárán-ünnepély.** A Biharfüreden nyaraló közönség sikertűlt ünnepélyt rendezett Szombaton este a fürdő disztermében a Czárán-émlék alapja javára. Az estélyt dr. Horváth Jenő felolvasása nyitotta meg, ki angolhoni tapasztalatai és tanulmányutjáról tartott kiválóan érdekes, vonzó és éles megfigyeléseket eláruló előadást. A kitűnő munkát lapunk tárcarovatában közöljük. Ezután Székely Lajos játszotta a Bánk-Bán dalműnek több részletét zongorán nagy tetszés mellett. Dr. Székely Arpád, a fürdő igazgatója saját fürdőigazgatói tapasztalatáról és élményeiről tartott egy monológot, melyben mesteri ügyességgel, finom izléssel és kitűnő szellemességgel, humorosan foglalkozott a fürdő csaknem minden egyes vendégével. Befejezéssel Hering Sándor zongorán játszott magyar dalokat nagy gyakorlottsággal. A közönség az összes számokat hálásan és nagy tetszéssel fogadta. Az estély tiszta jövedelme 115 koronát jövedelmezett az emlék javára. Felülfizetésekkel járultak az anyagi sikerhez: Dr. Radu Demeter püspök 12 K, dr. Hosszu Vazul püspök 4 K, Várady L. Arpád püspök 8 K, Kollányi Ferenc jáki apát 8 K, Buteán János 1 K, dr. Hoványi Gyula 4 K, Kayser Lajos prépost 9 K, Kaczviuczky Andorné 3 K, akiknek a bizottság hálás elismeréssel adózik.

* **A megcsonkított feszület.** A hazát és vallást felforgató modern eszmék mi módon kezdik megmételtyezni az embereket, tanubizonysága egy megcsonkított, össze-vissza tört feszület, mely a feleki uton hirdeti egyesek vandalizmusát. Ezelőtt, a régi világban, midőn még nem durvult el az emberek erkölce, ha valaki elment egy feszület előtt, mely a megváltót szimbolizálta, megemelte a kalapját, mert azáltal azt tisztelte meg, akit az a kép ábrázolt, most úgy látszik, annyira züllött és romlott lett egyesek gondolkodása, lelkiismerete, hogy nemcsak nem tiszteli meg azt a feszületet, hanem kezét emelve rá megcsonkítja, összetöri. Akárki csinálja ezt, akár milyen lelketlen embernek a munkája, szégyent jelent ez az egész emberiségre, melyből ki kezd veszni a legtisztéletre méltóbbak megbecsülése, s profán lélekkel rugnak fel mindent, ami a modern eszmék mázával nincs körülvéve. Szégyen és gyalázat, hogy akadnak olyan elvetemült alakok, kiknek már az utszéli feszület is szemet szur és hősi tettet látnak abban, ha azokat megcsonkítják és összetörik. Mit a kolozsvári »Ellenzék« írja, a Feleki-uton is az egyik feszületnek letörték a kezét, meg a fejét s az a csonka feszület most vád-

ként áll ott. A vallási ereklyéknek megvédése a hatóság kötelessége, éppen azért szigoruan ellen kell őrizni egyes gazemberek munkáját, kik naplopásukat feszületek megcsonkításával töltik. És ha egyet megcsonkítanak, ne késsék a szigorú büntetés.

* **Halálozás.** Özvegy Lewitter Mórné, Lewitter Miksának, a László malom igazgatójának édesanyja, 74 éves korában elhunyt. Temetése aug. 12-én délelőtt 9 órakor lesz a László-malom telepéről.

* **A katonai zugirodák ellen.** A kereskedelmi miniszter valamennyi másodfoku iparhatósághoz intézett leiratában közli álláspontját a részben iparigazolmány, részben az anélkül működő katonai irodák tekintetében. E katonai irodák üzletszerűen foglalkoznak magánfeladatokkal a katonai hatóságok előtti képviselésével. Viszont pedig ez az ügyvédi tevékenység körét érinti és minthogy azt anélkül, hogy ügyvéd lenne, feleinek bíróság vagy hatóságok előtti képviselését üzletszerűen folytatja, mint zugírás büntetés alá kerül ezért főlhívja a miniszter a másodfoku iparhatóságokat, hogy utasítsa az elsőfoku iparhatóságokat, hogy a működő katonai irodáktól a kiadott iparigazolmányt vonja vissza és új iparigazolmányokat ne adjon ki.

* **Gyermekek merénylete a vonat ellen.** Tegnap a Czéczei állomás közelében két gyermek könnyen szerencsétlenséget idézhetett volna elől a Koleszvár felől robogó személyvonatba. Papp Aurél 12 éves és Gál János 13 éves sergesi gyermekek tegnap délelőtt a cécei állomás közelében a vasuti pályatestre lopózkodtak és a sínekre olyan nagy köveket raktak, melyek a vonatnak kisiklását is eredményezhették volna. A kövek elhelyezése után elmenekült a két gyermek. A kórákás felé csakhamar közelgett Kolozsvár felől egy személyvonatot. A mozdonyvezető azonban észrevette a köveket s a nyílt pályán megállította a vonatot. A kövek eltávolítása után a vonat tovább robogott. A két merénylő gyermek ellen a csendőrség megtette a feljelentést.

* **Osztálysorsjáték.** A mai húzáson a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:
15 000 koronát nyert: 111523.
10 000 koronát nyert: 70585.
3000 koronát nyertek: 26007 97570.
2000 koronát nyertek: 52491 71248 117625.
1000 koronát nyertek: 4160 49506 87586 35482 116684.
500 koronát nyertek: 2783 8944 4765 14041 17961 21637 35455 38796 42552 14746 44977 48094 48285 50235 50600 63413 67342 67575 67799 70488 73482 75151 75447 85440 84532 86870 87835 90319 98450 100837 102267 104284 105384 105854 108488 109985 112491 116039 119237 121657.

* **Milyen legyen a magyar fürdő.** Ezt a kérdést vitatják a tudósok, a hozzáértők és maga a nagyközönség is. Azt a kérdést már eldöntötték, hogy milyen legyen a magyar fürdő, azaz ne legyen olyan a milyen a legtöbbje: de az általános vélemény az, hogy olyan legyen mint a FÉLIX-FÜRDŐ. Joggal elmondhatjuk erről a magyar fürdőről, hogy hazánkknak leglátogatottabb gyógyhelye, s akl kuráját bevégezve, gyógyultan távozott, nem a kellemetlen fürdői emlékeket viszi magával, hanem egészséget, megelégedést és szíves visszaemlékezést. A fürdőt most a határokon túl is kezdik ismerni, amit az a körülmény is igazol, hogy az idén más nemzetközi jelege volt a fürdőnek, mert szívesen keresték fel az angolok, olaszok, németek és egyéb más nációnbeliek is. A fürdő látogatottságát annak szakszerű vezetése, a bérlő páratlan figyelmessége és főleg a gyomorra tekintő gondossága idézi elő szóval az egész személyzet arra törekszik, hogy a fürdővendég gyógyulása közben kellemesen is érezze magát, ezért a bőséges szóra-

kozás. Közmegelegedést fokozza még a minden tekintetben olcsó ellátás s ezért a fürdővendég nem lévén kifosztva, rendszerint több időt tölthet a tiszta levegőjű és fenyvesekkel borított fürdőhelyen. Az időjárás kedvező és az a sok ezer fürdővendég, aki egyuttal idegeit is igyekszik kihasználni mindazt az Isteni gyógygyerőt, amivel a Félix-fürdő oly pazarul meg van áldva.

* **A Pannónia-kávészóban** ma este *Kócsé Antal* teljes fővárosi zenekarával hangversenyt tart.

x **Náci hácsi mozija.** Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy sikerült egy elsőrendű Párisi mozgófényképgyárral összeköttetésbe lépni. És így azon helyzetben vagyok, hogy vendégeimet a legjobb műsorral szórakoztassam. Kedvező időben az árnyas kert helyiségben, kedvezőtlen időben a nagyteremben foglak tartatni minden nap az előadások. A n. é. körönség rendelkezésére állandóan friss csapolású Dréher-sör, tisztán kezelt borok, kitűnő konyha, figyelmes kiszolgálás. A műsor minden három napban teljesen új, az új műsor a következő: Korea. Szerencsétlen idyll. Farmer lánya. Friss levegőt minden áron. Uraság cselédj. Indus bosszúja.

x **Az intelligencia találkozó helye** az *Európa* szálló árnyas, hűs kerthelyiségében, hol naponta változatos műsorral mozgófényképre előadásokat rendeznek Pócsi Laci teljes zenekara közreműködésével.

x **MOLNAR H.** Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és Tea-sütemény kapható. Telefon 395.

ÁVIRATOK.

Az angol király és Vilmos császár találkozása.

Frankfurt, aug. 11. Edwárd király ma reggel 9 órakor Kronbergbe érkezett, hol a pályaudvaron Vilmos császár fogadta. A két uralkodó együtt automobilon Kronbergbe ment, hol a mai napot együtt töltik el. Az angol király különvonata pontban kilenc órakor érkezett ide. Tekintettel a látogatás magánjellegére, a pályaudvaron elmaradt a hivatalos üdvözlés. Minden nagyon gyorsan és szertartás nélkül folyt le. Vilmos császár Károly Frigyes hesseni herceggel és nejével a perronon várt. Mikor a külön vonat, melynek a mozdonyát virágokkal díszítették fel, megállt, Edward király kiszállt a különvonatból és császári ünkafivéréhez sietett, ki szívélyesen üdvözölte. Vilmos császár segített Edward királynak a kiszállásnál. A két uralkodó megölelte, megcsókolta egymást és kezét szorították. A király a kék huszárok egyenruháját hordta. Edwárd király nagyon szívélyes, sőt jovialis volt, de e mellett uralkodói méltóságát is megőrizte. Amikor a császár a kíséretéhez tartozó urakat megszólította, kifogástalan német-séggel beszélt.

A zágrábi árulás.

Zágráb, augusztus 11. A felségárulással vádolt szerbek ügyében megindított vizsgálatot félbe kellett szakítani, mert a vizsgálóbírónál tegnap és tegnapelőtt Zágrábban kellett maradnia. Ha a vizsgálóbíró megint Kosztajnicéba megy, hol valószínűleg ismét több szerbet foglaltatni, kikre egyelőre csendőrök és rendőrök ügyelnek, hogy meg ne szökhesse- nek. A védelmet dr. Popovics képviselő, a szerb

függetlenségi párt tagja és dr. Cuktnics, a horvát jogpárt tagja vállalták el. A vizsgálóbíró fenyegető leveleket kapott és Dubica és Kosztajnica horvát lakói figyelmeztették, hogy este ne menjen ki egyedül, mert különben könnyen megtörténhetne, hogy lesből lelővik.

A kolera Oroszországban.

Szentpétervár, Vasárnapról kelt jelentés szerint az asztrakani kirgizpusztákon nem fordult elő újabb pestises megbetegedés. Asztrakani kormányzóságban ma 26-an kolerában meghaltak és 36-an megbetegedtek.

Az új Törökország.

Konstantinápoly, aug. 11. A hadseregbeo kezdik alkalmazni a szigorubb fegyelmet s a kora hajnaltól késő estig folyik az előírás szerint való gyakorlatozás. De így sem lehetséges, hogy a parlament ülésének megkezdéséig manővereket tartsanak. Azokat a híreket, hogy az új-török komité vezetői a szultánt lemondásra szólították fel, nagy óvatossággal kell fngani, mert a bizottság minden komplikációt kerülni kíván, hogy a csendet és rendet fenntartsa. Tegnap azt beszéltek, hogy a szultánt arra kérték, mondjon le vagyona feléről. Körülbelül 800 millió márkáról az államkincstár javára. Ez a hír ma odamódosult, hogy a szultánt arra akarják bírni, hogy ez összeg erejéig vegyen fel az állam javára kölcsönt. A szultán állítólag százezer török fontot ad a páncélos hajók építési költségeibe.

MULATSÁG.

48 as bál Élesden. Vasárnap este avatták fel az élesdi új vendéglőt. A vendéglő új termében a 48-as polgárok tartottak mulatságot, mely fényes sikerű volt, melyen megjelent a járás intelligenciájának nagy része. A mulatság 400 koronát jövedelmezett a 48-as körnek.

REGÉNYCSARNOK.

A P É N Z.

Irtá: C. V.

(Folytatás.)

5

— Nem azért jöttem vissza, — mond, — hogy kelmeddel most szóvitába bocsátkozzam. Csak azt akarom mondani: hogy félreértett, vagy legalább nem egészen értett s ha kedve ereszkednék nyugodt vérrrel itélni, elvárom saját lakásomba. A kis kertben, a szőlőlugasban megbeszélhetjük a dolgot.

A boltos haza ment s noha ezuttal még nem valósíthatta tervét, egyet mégis elért, azt tudnillik, hogy hidat épített a helység bírójának, melyen át kzvesebb következetlenséggel vele jövőben ismét érintkezessék s esetleg habozásba jöjjön, ha voltaképpen nem helytelen magyarázatot adott-e a jó akaratú hitelező szavainak.

Az esküdtek rendre szállingóztak a helységhez termébe s nem sokára együtt volt az egész tanács — napégette barnult arcok, őszinte magyar szívek s tiszta kezek?

III.

Egy keserves óra.

Midőn Mátyás déli tizenkét órakor haza ballagott, érezte még azt az öntudatot, mit sem

rendjel, sem kitüntetések nem adhatnak, s mi függetlenül a világtól, önmagában leli kéjes elégtételét.

Házában, udvarában a nyájas otthon képe fogadja, a galambok, mintha meleg szárnycsatánással üdvözölnék, röpdösnek fel; az oszlopokra zöld vennyige borul, beblére két ölelő kar, Arankájáé . . . Aranka, ki szívéhez forrt, s mint a repkény az izmos cserben keresi támaszát, Aranka, ki oly bájos s oly szeretetre-méltó, hogy atyai szíve hangosabban dobog, s érzi mi minden áldozatra volna képes érte . . .

— Nos, leányasszony, tetszik-e még a zsál kendő, mit a mult vásár alkalmával vettem? — kérde Mátyás, miután leánya muskatály arcát össze-vissza csókolá.

— A zsáli kendő csak meg volna, de lássa egy könyvre vágnám, nagyon is szép könyv az . . . habár . . .

— Habár . . .

— Kissé drága.

— Ez esetben elmarad; a régi bíró kivette már előre a fizetését, s az új . . . hajh, ki tudja, kié lesz az új? . . .

Aranka bus sóhajjal tekintte atyjára.

Mátyás cilépett a virágos kertbe, hogy el ne árulja leánya előtt rosz kedvét. Midőn a puszpánggal kerített virágágyak közt haladna, a kis kert tulsó végén, fájdalmas nyöszörgéshez hasonló hangokat hallott. Beteg öreg anyja vándorszorgott volt ki a pítvarból a kis kertbe, s kétség kívül nagy fájdalmi lehettek, hogy szokása ellenére panasában keresett enyhülést.

— Mi baja anyjuk? — kérdező résztvevőn Mátyás.

— A köszvény hasogatja irgalmatlanul csontjaimat, nem használ ennek már semmi, sem a széna murva, sem más házi szer, csak egy használna! Oh, érzem, megálmodtam, tudom biztosan, hogy meggyógyulnék, ha bár csak egy hetet tölthetnék a budai Sáros fürdőben.

— Erre pénz kell anyám; nem sok pénz, az igaz, de ha még annyi sincs! . . . jegyzé meg Mátyás könyves tekintettel.

A beteg anya aszott kezével fia karjára támaszkodva, visszavándorszorgott ágyába.

— Szegény asszony, gondolá Csorvai, ha megválasztaná birának, elküldhetném a Sáros fürdőbe — befejezhetném Aranka nevelését is, s férjhez adhatnám szíve választása szerint, holtott így . . .

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, aug. 11.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt. —	—	10.38
Rozs okt. —	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt. —	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul. —	—	6.60

Ertéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, aug. 11.

Osztrák hitelrészvény	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	748.—
Leszámitoló bank	—	743.75
Rimamurányi	—	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.	—	692.25
Közuti vasut	—	552.—
Városi villamos vasut	—	269.—

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

M. kir. áll. vasutak üzemeltetőség Miskolcz.

27063—908.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak miskolci műhelyi vendéglő üzemeltetése 1908. évi október hó 1-étől számított 5 évi időtartamra ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk.

A vendéglőt bérbe venni óhajtókat felhívjuk, hogy szabályszerűen bélyegzett, valamint kellő bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat 1908. évi augusztus hó 19-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak miskolci üzemeltetőségének titkári hivatalához e cím alatt:

„Ajánlat a miskolci műhelyi vendéglő bérletére 26053—908. számhoz lepecsételt borítékban tértivevény mellett nyújtsák be.

Az ajánlaton a névalírás két tanuval előttemzendő és az ajánlati összeg betűkkel is kiirandó.

Az ajánlattevő köteles a miskolci üzemeltetőség gyűjtőpénztáránál 1908. évi augusztus hó 18-án déli 12 óráig bánatpénzképen 100 azaz Egyszáz koronát készpénzbe, vagy állami letétekre alkalmas érték papirokban letétbe helyezni vagy oda posta útján külön borítékban beküldeni, mivel különben az ajánlatot figyelembe venni nem fogjuk. Takarékpénztári betétkönyveket bánatpénzül nem fogadunk el.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek valamint a változott viszonyokhoz mérten újból megállapított étel és ital árjegyzék a miskolci üzemeltetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. emelet 43. ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételezzük, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

A feltételektől eltérő ajánlatokat figyelembe venni nem fogjuk.

A magyar királyi államvasutak miskolci üzemeltetősége fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül az ajánlati bérösszegre, szabadon választhasson.

Miskolcz, 1908. évi augusztus hó 6-án.

Az igazgatóság,

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.

143852—908. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága 360 drb. 250 légköri nyomással kipróbált 100 légköri üzemnyomásnál használható 26. 28 liter víz befogadására képes dréger szeleppel ellátott folyt acélból készített forrasztás vagy hegesztés nélküli huzott cseppfolyós u. n. Blangáz szállítására alkalmas leolomozható sisakkal bíró tartányok (palackok) szállítására — melyeknél a dréger szelep egy, a tömlő megerősítésére szolgáló balmeneti csavaranyával elzárható nyulvánnyal bírjon és oly tömitő anyaggal tömitendő, melyet a cseppfolyós gáz megtámadni nem képes — nyilvános pályázatot hirdet.

A részletes módozatokat tartalmazó „Ajánlati felhívás”, „ajánlati űrlap” és bővebb felvilágosítás a magyar királyi államvasutak igazgatóságának anyag és leltár beszerzési szakosztályánál, Budapest (VI. Andrassy-ut 73 sz.) II. em. 46 ajtó) kapható. A minta ugyanott megtekinthető.

Az ezen pályázatra vonatkozó ivenként egy koronás bélyeggel ellátandó sértetlen borítékban lezárt és a cég pecsétjével lepecsételt ajánlatok 1908. évi szeptember hó 5-ikének déli 12 óráig a fentebb említett szakosztályánál benyújtandók, vagy posta útján oda beküldendők.

A bánatpénz 1908. évi szeptember hó 4-ik napjának déli 12 órájáig a magyar királyi államvasutak főpénztáránál (Budapest, VI. Andrassy-ut 75 sz.) teendő le.

Budapest, 1908. évi július havában.

Az igazgatóság.

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.

166074—908. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága a jövő 1909. évben, esetleg 1911. év december hónap 31-éig szükségelt lámpa, lámpás és gázvilágítási alkatrészek, nemkülönben a Washington petroleum ivlámpa szállítását biztosítani szándékozáván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező fent megnevezett árukat előtűntető I—IV-ig jelölt jegyzékek, melyek egyszersmind ajánlati űrlapul szolgálnak, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módozatokat tartalmazó ajánlati felhívás a magyar királyi államvasutak igazgatósága anyag és leltárbeszerzési (A III.) szakosztályánál (Budapest, VI. Andrassy-ut 73. sz. II. em. 40 ajtószám) díjtalanul megszerezhetők.

A szabály szerint kiállított egy koronás magyar királyi okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve, legkésőbb f. évi szeptember hó 4-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályában (II. emelet 43) átadandók, illetőleg posta útján oda beküldendők és a boríték ezen külcimmel látandó el; »Ajánlat lámpa, lámpás és gázvilágítási alkatrészek Washington petroleum ivlámpa szállítására 166074—908 A III. számhoz.

Bánatpénzül az ajánlott árak egy évi értékének 5 százaléka készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi szeptember hónap 3-án déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módozatok betartása mellett állítatnak ki, végül olyanok, melyek után bánatpénz nem tételt le, figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1908. augusztus havában.

Az igazgatóság.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy a Bazár-épületben a színházal szemben egy a modern világnak megfelelő

fehérnemű varrodát, hímző és előnyomdát

melyben mindenféle fehérneműt legjobb kivitelben és legutányosabban készítünk. Megrendelések teljes menyasszonyi kelenyékre elfogadtatnak. Állandó raktár a legujabb kész és kezdett kézi munkából. Szíves pártfogásért esedeznek

Kronemer Testvérek.

Varró és hímző leányok jó fizetéssel ugyanott felvétetnek. — Tanuló leányok felvétetnek

Lakások.

Pável-utca 27. szám alatt ujonnan épülő házban több lakás november elsejétől kibérelhető. A lakások fürdő-, elő- és cselédszobával és egyéb mellékhelyiségekkel vannak ellátva.

Bővebbet a házmesternél.

M. kir. áll. vasutak üzemeltetőség Kolozsvárt.
26639—II. 908. szám.

Versenytárgyalási hirdetés.

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzemeltetősége nyilvános versenyt hirdet a magyar királyi államvasutak Nagyvárad állomásán létesítendő 500 m³ és viztartányu Incze-féle viztorony előállítására céljából szükséges összes munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, az ajánlati minta, az esetleg elrendelendő munkák egy ségárjegyzéke és a szerződés tervezete, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzemeltetősége pályafentartási és építési osztályánál (Bocskay-tér 1. sz., II. emelet, 52. ajtó sz.), valamint a nagyváradi osztálymérnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlattételhez szükséges nyomtatványok díjtalanul megszerezhetők.

Az ajánlatot, valamint a hozzátartozó melléket szabályszerű okmánybélyeggel kell ellátni, az ajánlatot és mellékleteit két tanu előttemzése mellett alá kell írni és az ajánlatot a mellékleteivel pecséttel ellátott fonallal kell összefűzni.

A szabályszerűen kiállított ajánlatot és mellékleteit pecséttel lezárt sértetlen borítékban kell elhelyezni és legkésőbb 1908. évi augusztus hó 18-án déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzemeltetőségének titkárságánál közvetlenül vagy posta útján beküldeni.

Az ajánlat borítékát következő felirással kell ellátni:

Ajánlat a 26636—908. II. számú versenytárgyalási hirdetésben kiírt munkálatra.

Ajánlattevő köteles bánatpénz gyanánt az általa ajánlott végösszeg 5 százalékát készpénzben vagy biztosítékképes értékpapirokban hivatkozással a jelen hirdetés számára legkésőbb az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1908. évi augusztus hó 27-én délután 1 óráig a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzemeltetőségének gyűjtőpénztárába (Bocskay-tér 4. sz., földszint) letenni.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlat-hoz nem csatolandó.

Az értékpapirokat a budapesti áru- és értéktőzsdén legutóbb jegyzett, de a névértéket meg nem haladó árfolyam szerint számítjuk.

Csak szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és az összes munkákra tett ajánlatokat fogunk tárgyalás alá venni.

Bánatpénz nélkül vagy elkésve benyújtott, valamint az olyan ajánlatokat, melyeket nem az előírt módon tesznek, vagy a melyből valamely melléklet hiányzik, nem veszünk figyelembe.

A beérkezett ajánlatokat 1908. évi augusztus hó 28-án déli 12 órakor fogjuk felbontani, a mikor az ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

Az ajánlatok felett 1908. évi szeptember hó 30-ig történi döntés és ajánlattevők ajánlataikkal ezen időpontig kötelezettségben maradnak.

Olyan ajánlattevők, kik a szóban forgó ipari munkálat teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily ipari képesítéssel bíró megbizottat megnevezni.

Az ajánlattevőnek, vagy megbizottjának ipari képesítésére és a cég bejegyzésére vonatkozó adatok az ajánlatokban felmelitendők és igazolandók.

Azon ajánlattevők, kik a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzemeltetőségével ezideig üzleti összekötterésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállító-képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, a melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

Alólirott üzemeltetőség fentartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlati árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson.

Az üzemeltetőség.

M. kir. áll. vasutak üzletvezetőség Kolozsvárt.
26639—II. 908. szám.

Versenyárgyalási hirdetés.

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége nyilvános versenyt hirdet a magyar királyi államvasutak Nagyvárad állomásán léteitendő 22 állású mozdonyoszin falazati munkáinak előállítása céljából szükséges munkák végrehajtására.

A tervnek, a költségvetés az ajánlati minta az esetleg elrendelendő munkák egységárjegyzéke és a szerződés tervezete, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek a magyar királyi államvasutak üzletvezetősége pályafentartási és építési osztályánál (Boesckay tér 2 sz. II. emelet 32 ajtó sz.) valamint a nagyvárad osztafmérnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlattételhez szükséges nyomtatványok díjtalanul megszerezhetők.

Az ajánlatot, valamint a hozzá tartozó mellékleteket szabályszerű okmánybélyeggel kell ellátni, az ajánlatot és mellékleteit két tanu előttemezése mellett alá kell írni és az ajánlatot mellékleteivel pecséttel ellátott fonállal kell összefűzni.

A szabályszerűen kiállított ajánlatot és mellékleteit pecséttel lezárt sértetlen borítékban kell elhelyezni és legkésőbb 1908. évi szeptember hó 2-án d. e. 11 12 óráig a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének titkárságánál közvetlenül vagy posta útján beküldeni.

Az ajánlat borítékát következő felirással kell ellátni:

Ajánlat a 26639—908. II. számú versenyárgyalási hiadetésben kiírt munkálatokra.

Ajánlattevő köteles bantpénz gyanánt az általa ajánlott végösszeg 5 százalékát készpénzben vagy biz ositéképpen értékpapirokban hivatkozással a jelen hirdetés számára legkésőbb az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1908. évi szeptember hó 1-én délután 1 óráig a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének gyűjtőpénztárába (Boesckay-tér 4. sz. földszint) letenni.

A bantpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapirokat a budapesti áru ér érték-tözdén legutóbb jegyzet, de a névértéket meg nem haladó árfolyam szerint számítjuk.

Csak szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és az összes munkákra tett ajánlatokat fogunk tárgyalás alá venni.

Bantpénz nélkül vagy elkésve benyújtott, valamint az olyan ajánlatokat, melyeket nem az előirt módon tesznek, vagy amelyből valamely melléklet hiányzik, nem vesszünk figyelembe.

A beérkezett ajánlatokat 1908. évi szeptember hó 2-án déli 12 órakor fogjuk felbontani, a mikor az ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

Az ajánlatok felett 1908. évi október hó 30-ig történik döntés és ajánlattevők ajánlataikkal ezen időpontig kötelezettségben maradnak.

Olyan ajánlattevők, kik a szóban forgó ipari munkálat teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily ipari képesítéssel bíró megbízottat megnevezni.

Az ajánlattevőknek, vagy megbízottjának ipari képesítésére és a cég bejegyzésére vonatkozó adatok az ajánlatokban felemlítendőek és igazolandók.

Azon ajánlattevők, kik a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségével ezideig üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg elötte ismeretlenek, tartoznak szállítóképességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, amelyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

Alólirott üzletvezetőség fenntartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között s ajánlati árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson.

Az üzletvezetőség.

Hirdetések

felvétetnek
a kiadóhivatalban.

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉK-PÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár (Nagyszeben) ad félévi tőkét és kamatokat magukban foglaló egyenlő részletekben teljesen törleszthető jelzálogkölcsonöket és pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27 1/2, 32, 35, 40, 41, 44 1/2 50 évi törlesztésre.

Kölcsonkérvényeket elfogad: BREITENSTEIN és FRIEDLÄNDER Teleky-utca 40. sz. ki egyszerűs mind bővebb felvilágosítást is nyújt.

170

UJ!! UJ!! SZEPESSY ANDOR angol uri-szabó szalonja megnyilt

Raktáron vannak a legdivatosabb szövetek. Kívánatra a mintákkal házhoz megyek.

Kolozsvári-utca Templom tér.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye. Most nyitott meg az Európa remek herthelyisége. Kötönő egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős saját te. mész, kitönő boraival, finom Dréher sörrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Legjobbakk

a
Moskovits

czipők.

Kossuth-utca 5.

24

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

Kitünő hatásu vese- és hólyagbajoknál
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZÚ, VASMENTESITETT,
RENDKIVUL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ.
ÜDIT, GYÓGYIT!
ORVOSILAG AJÁNLVA.

Ivógyógyomdára használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemenede idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiváiasztószervek hurutos bántalmainál kitünő hatásnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdön.
Főlerakat Nagyváradon: Friedl és Jörös cégnél.

Allami felügyelet alatt álló nagyvárad középiskolai internátus.

Gimnáziumi, reáliskolai, felső kereskedelmi és polgári iskolai tanulók részére. Egyenkénti tanítás nevelő-tanárok vezetése és ellenőrzése mellett. Szigorú correpetálás és naponkénti kihallgatás a feladott leckékből.

Növendékek javító és különbözeti vizsgákra előkészítetnek.

Az ellátás, tan- és nevelés díja egy tanévre 700 korona.

Az intézet a város legegészségesebb helyén tekszik, közel a tanintézetekhez. — Bő tájékoztatót kívánatra küld az intézet tulajdonosa és igazgatója, kivel Értekezhetni lehet naponként 9—12-ig Nagyvárad, Tisza Kálmán-tér 9. sz. alatt.

DÉNES PAL

intézet-tulajdonos és igazgató.